

معاونت ترویج و مشارکت مردمی
دفتر آموزش روستاییان

جمهوری اسلامی ایران
وزارت جهادسازندگی

تربیت

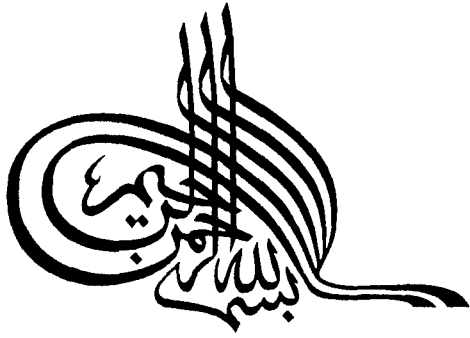
مرتعدادار

ماهر

استاندارد
مهارت
و آموزش

مرتعداری

کد آموزشی: ۲۶۰۱۰۲۲-۷۳

□ شناسنامه استاندارد آموزشی:

- عنوان دوره: تربیت مرتعدار ماهر
- عنوان رشته: مرتعداری
- تهیه و تدوین: گروه آموزشهای فنی و حرفه‌ای غیررسمی - هسته کارشناسی برنامه‌ریزی آموزشی - درسی منابع طبیعی
- ناشر: معاونت ترویج و مشارکت مردمی - دفتر آموزش روستاییان
- تاریخ انتشار: بهار ۱۳۷۸
- نوبت چاپ: اول

این استاندارد آموزشی براساس اعلام نیاز سازمان جنگلها و مراتع کشور - دفتر ترویج و مشارکت مردمی - دفتر فنی مرتع تهیه و تدوین گردیده است.

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۴	۱- مقدمه
۵	۲- تعریف مفاهیم و اصطلاحات
۶	۳- تعریف دوره
۶	۴- مشخصات کلی دوره
۷	۵- هدفهای دوره
۱۱	۶- فرصت‌های شغلی
۱۲	۷- مخاطبین دوره (کارآموزان)
۱۲	۸- مربیان دوره
۱۳	۹- محتوای آموزشی دوره
۱۵	۱۰- فضاهای آموزشی
۱۵	۱۱- شرایط قبولی و اعطاء گواهینامه
۱۶	۱۲- جدول مهارتها و تواناییهای کارآموزان
۱۷	۱۳- جدول محتوای آموزشی و سرفصلها
	ضمیمه
	پرسشنامه‌های نظرخواهی از استاندارد آموزشی
۱	بخش اول: ویژه مربیان آموزشی
۲	بخش دوم: ویژه کارآموزان دوره
۲	بخش سوم: ویژه مجریان آموزشی

مقدمه

برگزاری دوره‌های آموزشی اعم از رسمی و غیررسمی هنگامی کارآمد و اثربخش خواهد بود که از اصول برنامه‌ریزی آموزشی پیروی کرده باشد. بدیهی است این امر موجب می‌گردد تمامی فعالیتهای آموزشی به سوی هدفهای دوره، همسو و متمرکز شوند به این جهت امروزه دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت برای دوره‌های آموزشی گوناگون «استانداردهای آموزشی» لازم را تدوین نموده و به کار می‌گیرند.

استانداردهای آموزشی حاوی مزایای فراوانی هستند به ویژه، یکسان سازی کمی و کیفی دوره‌ها در سطح کشور، تحقق بهتر و آسانتر تداوم یادگیری، برنامه‌ریزی منطقی‌تر دوره‌های آتی، میسر ساختن آموزش برنامه‌ریزی شده مادام‌العمر، تنظیم و پیش‌بینی دقیق بودجه و اعتبارات و بالاخره نظم بخشیدن به فعالیتهای آموزشی برنامه‌ریزان برخی از مزایای استانداردهای آموزشی است.

بنابراین، توجه مجریان دوره‌های آموزشی را به این نکته جلب می‌نماید که یکی از هدفهای عمده تهیه استاندارد آموزشی حاضر، کمک به سازماندهی منطقی فعالیتهای آنان در جنبه‌های اجرای دوره‌های آموزشی است. از این رو قبل از هرچیز ضروری است که برای هر یک از اجزای دوره‌های آموزشی، اصول و شرایط برگزاری آن را با مراجعه به استاندارد درک نمایند، سپس عملیات اجرایی خود را تنظیم کنند. امتیاز این امر آن است که تمامی زحمات و تلاشهای برگزارکنندگان از نظم لازم برخوردار شده و موفقیت آنان در انجام امور محوله تضمین خواهد شد. بدیهی است چنانچه یک دوره آموزشی چند بار در سال برگزار شود با به کارگیری استاندارد، می‌توان مطمئن شد که اجرای تمام دوره‌ها از نظر کمی و کیفی دارای استاندارد یکسان خواهند بود و عملیات برنامه‌ریزی تمامی دوره‌های بعدی نیز با اطمینان خاطر و بینش بهتری انجام خواهد شد.

مفاهیم و اصطلاحات

تعریف برخی از مفاهیم و اصطلاحات بکار گرفته شده در این استاندارد به شرح ذیل است:
مرتعدار: به فردی گفته می‌شود که حرفه اصلی او مرتعداری بوده و برابر ضوابط قانونی در فصول مناسب از مراتع بعنوان چراگاه جهت تعلیف دام استفاده می‌کند.

- محتوای آموزشی: مجموعه اطلاعات، دانش و مهارتهایی است که طی یک دوره آموزشی به مخاطبین (کارآموزان) ارائه می‌شود و هدف برنامه‌ریزان دوره آن است که این مجموعه اطلاعات و مهارتها را کارآموزان بخوبی و بطور صحیح بیاموزند.
حیطه شناختی: عبارتست از یادگیری آن بخش از محتوای آموزشی که عمدتاً جنبه نظری داشته و غالباً مستلزم تلاش و فعالیتهای ذهنی است که منجر به داشتن اطلاعات فنی کامل از محتوای آموزشی می‌شود.

حیطه مهارتی: عبارتست از قدرت به انجام درآوردن یک کار که به حرکات بدنی مشخص برای انجام یک فعالیت و عملکرد منظم مربوط می‌شود.

ارزشیابی تشخیصی (ارزشیابی ابتدای دوره): این نوع ارزشیابی آموخته‌های قبلی و تجارب کارآموزان را که لازمه یادگیری مطالب جدید است می‌سنجد و با این ارزشیابی مربی به نقطه شروع فعالیتهای آموزشی پی می‌برد.

ارزشیابی تکوینی (ارزشیابی حین دوره): این نوع ارزشیابی در جریان آموزش (حین اجراء دوره) انجام می‌گیرد.

ارزشیابی نهایی (پایان دوره): در پایان دوره از کارآموزان به شرح ذیل آزمون بعمل خواهد آمد:

۱- آزمون کتبی که بمنظور ارزیابی آموخته‌های کارآموزان در طول دوره بعمل می‌آید.

۲- آزمون عملی که برای ارزیابی میزان مهارت و تواناییهای کارآموزان درخصوص

محتوای عملی دوره بعمل می‌آید.

تعریف دوره

دوره «تربیت مرتعدادار ماهر» دوره‌ای است که طی آن کارآموزان کلیه اصول علمی و عملی مرتعداری را فرا گرفته و بعنوان مجری طرحهای مرتعداری، ضمن اعمال مدیریت صحیح بر مرتع، توانایی حفظ، احیاء و بهره‌برداری اصولی از مراتع را کسب می‌نمایند.

مشخصات کلی دوره آموزشی

شرط شرکت در دوره	کلیه بهره‌برداران از مراتع شامل مجریان طرحهای مرتعداری و صاحبان پروانه مرتعداری
مشخصات کارآموز	جنسیت: مرد و زن سطح سواد: حداقل خواندن و نوشتن سن: حداقل ۱۸ سال
مدت دوره	۱۵ روز
کل ساعات دوره	۶۰ ساعت [۳۶ ساعت آموزش نظری و ۲۴ ساعت عملی] روزانه ۴ ساعت
ظرفیت پذیرش هر دوره	حداقل ۱۵ و حداکثر ۲۰ نفر
شیوه اجراء	نظری و عملی - روزانه
کادر آموزشی	یکنفر کارشناس منابع طبیعی با گرایش مرتع برای تدریس محتوای نظری و عملی دوره یکنفر کارشناس دامپروری برای تدریس رئوس مربوط به اصول پرورش دام در مرتع
شرایط قبولی کارآموز	کسب نمره حداقل ۱۴ (میانگین نمرات نظری و عملی) نداشتن غیبت بیش از $\frac{1}{5}$ کل ساعات دوره (بیش از ۱۲ ساعت غیبت موجه یا غیرموجه نداشته باشد)
کادر اجرایی	مدیریت ترویج و مشارکت مردمی استان - اداره ترویج شهرستان - مرکز آموزش روستاییان

هدفهای دوره

هدفهای دوره آموزشی «تربیت مرتعدادار ماهر» به تفکیک عبارتند از:

۱- هدفهای اختصاصی

تربیت نیروی انسانی ماهر در زمینه مرتعداری بمنظور حفظ، احیاء و بهره‌برداری اصولی از مراتع.

۲- هدفهای آموزشی

۱- ۲- هدف کلی: هدف کلی این دوره عبارت است از تربیت مرتعداداران ماهر با تاکید بر ارتقای علمی و عملی در ابعاد طرحهای مرتعداری و اعمال مدیریت صحیح بر مرتع در جنبه‌های شناختی و مهارتی.

۲- ۲- هدفهای جزئی: هدفهای آموزشی- جزئی- دوره برای ارتقاء سطح دانش و مهارت کارآموزان به شرح زیر است:

کسب آگاهی، شناخت و مهارت در جنبه‌های:

- تاریخچه مرتعداری در ایران

- تعاریف و اصطلاحات مرتعداری

- اهمیت مراتع از جنبه‌های مختلف

- انواع مراتع

- روشهای تغییر ظرفیت و وضعیت مرتع

- روش تعیین گرایش مرتع

- روشهای مختلف چرای دام

- سیستمهای چرای

- مدیریت مرتع به صورت طبیعی

- عوامل تخریب مراتع

- روشهای اصلاح و احیاء مراتع

- روشهای بیلاق و قشلاق و مراقبتهای لازم هنگام کوچ

- کاربرد ماشین آلات مرتعی (تراکتور، زهرکن، دیسک و...)

- نحوه صحیح جمع آوری بذر در مرتع

- نحوه تولید بذر در مزرعه

- روش تهیه طرح مرتعداری

- نقش دولت در مدیریت مرتع

- اصول پرورش دام در مرتع

- بهداشت مرتع

- پیشگیری و کنترل بیماریهای دام در ارتباط با مرتع و کوچ

۲-۳ هدفهای رفتاری: در پایان دوره آموزشی از کارآموزان انتظار می رود به تواناییهای ذیل

نایل شوند:

- تاریخچه مختصری از مرتعداری در ایران را ارائه کنند.

- وسعت مراتع ایران را تخمین بزنند.

- مفاهیم و اصطلاحات زیر را به طور دقیق تعریف کنند:

(مرتع، مرتعدار، دامدار، دامدار روستایی، دامدار صنعتی، دامدار عشایری، واحد دامی، حریم

روستا، پروانه چرا، طرح مرتعداری، تعاونی مرتعداری)

- اهمیت مراتع را از نقطه نظرهای ذیل بیان کنند:

(تولید علوفه، تولید محصولات فرعی، حفظ حیات وحش، تعدیل آب و هوا، اشتغال زایی،

نفوذپذیری خاک و افزایش تولید آب، تولید اکسیژن و حفظ اکوسیستم)

- انواع مراتع را نام ببرند.

- ویژگیهای هر یک از انواع مراتع (به شرح ذیل) را ذکر کنند:

(مراتع بیلاقی، قشلاقی، میانبند، اصلی و ثانوی، قرق شده، غیرقابل استفاده و دست کاشت)

- در زمینه اصول مرتعداری مفاهیم زیر را تعریف کنند:

(ظرفیت مرتع، برداشت مجاز، ارزش رجحانی)

- روشهای تغییر ظرفیت مرتع را برشمارند.
- مراتع را درجه‌بندی کنند و ویژگیهای هر یک را دقیقاً ذکر کنند. (شامل مراتع و عالی، خوب، متوسط، فقیر، خیلی فقیر).
- روشهای تغییر وضعیت مرتع را برشمارند.
- روش گودوین (۶ فاکتوری) را دقیقاً تشریح کنند.
- روش ۴ فاکتوری را دقیقاً تشریح کنند.
- روش تعیین گرایش مرتع را بیان کنند.
- در زمینه مدیریت مرتع به صورت طبیعی اطلاعات کافی ارائه نمایند.
- روشهای مختلف چرای دام را برشمارند.
- درباره اهمیت هر یک از سیستمهای چرای زیر توضیحات لازم را ارائه کنند:
(چرای تأخیری، متناوب، استراحتی، دائمی)
- عوامل تخریب مراتع را ذکر کنند.
- عوارض ناشی از عوامل تخریب مراتع (موارد ذیل) را توضیح داده و روشهای پیشگیری و علاج هر یک را پیشنهاد کنند:
عدم تعادل دام و مرتع
چرای زودرس
تبدیل مراتع به دیمزار
بوته‌کنی جهت سوخت
آتش‌سوزی
آفات و امراض گیاهی
عدم وجود ثبات در بهره‌برداری
- روشهای کشت مستقیم گونه‌های مرتعی زیر را همراه با توضیح عملاً نشان دهند:
(بذرپاشی، بوته‌کاری، کپه‌کاری، کودپاشی)

- روشهای مختلف ذخیره نزولات آسمانی (موارد زیر) را به صورت عملی توضیح دهند:
(ایجاد چاله یا پیتینگ، فارو، سدهای کوچک آبی، سطح عایق، آب انبار)
- روشهای تأمین آب در مرتع (موارد زیر) را تشریح کنند:
(چاه مالداري، آبشخور بهداشتی، تلمبه بادی، احداث چاه افقی)
- قرق را تعریف کنند.
- دربارهٔ ضرورت تبدیل دیمزارهای کمبازده به مراتع دستکاشت توضیحات لازم را ارائه دهند.
- شیوه صحیح انتخاب مسیر کوچ را بیان کنند.
- عوامل مؤثر بر انتخاب زمان کوچ را برشمارند.
- نحوه تعیین محل توقف در میان بند را توضیح دهند.
- ضرورت پیش‌بینی خوراک دام در طی مسیر کوچ را بیان کنند.
- نحوه صحیح خشک کردن علوفه را توضیح دهند.
- نحوه صحیح نگهداری علوفه را توضیح دهند.
- انواع ماشین آلات مرتعی را تشخیص دهند.
- کارآیی هر یک از ماشین آلات مرتعی زیر را عملاً نشان دهند:
(تراکتور، نهرکن، دیسک، فاروئر، کنتورسیدر، غلطک، سمپاشها، گاوآهن، نهال‌کار، پیترسیدر)
- نحوه صحیح جمع‌آوری بذر در مرتع را دقیقاً تشریح کنند.
- عملیات کاشت، داشت و برداشت بذر (تولید بذر) را عملاً نشان دهند.
- انواع بذور را تشخیص دهند.
- کلیه اجزاء و عناصر یک طرح مرتعداری را تشریح کنند.
- خلاصه یک طرح مرتعداری را تهیه نمایند.
- اصول شناخت اوضاع طبیعی منطقه را برای تهیه طرح مرتعداری برشمارند.
- نحوه بررسی موقعیت، مساحت، شرایط آب و هوایی، وضعیت خاک، توپوگرافی، پوشش گیاهی طبیعی و گرایش مرتع را برای تهیه یک طرح مرتعداری دقیقاً توضیح داده و

عملیات مربوطه را نشان دهند.

- در زمینه تهیه طرح مرتعداری مفاهیم زیر را تعریف و بررسی کنند:

(ظرفیت، وضعیت آبی، وضعیت تأمین علوفه)

- برای تهیه طرح مرتعداری تأسیسات و ساختمانهای مورد نیاز را پیش‌بینی کنند و

ویژگیهای هر یک را برشمارند.

- نحوه مقایسه درآمدها و هزینه‌های یک طرح مرتعداری را به همراه محاسبات مربوطه

ارائه کنند.

- نقش و وظایف دولت در مدیریت مراتع (موارد ذیل) را دقیقاً بیان کنند:

(برنامه‌ریزی و هدایت، حمایت، اعطاء وام و تسهیلات بانکی، اعتبارات، نهاده‌ها، بیمه مراتع)

- در زمینه نوع و تعداد دام مناسب با توجه به وضعیت مرتع اطلاعات کافی ارائه دهند.

- اصول مدیریت گله را بیان کنند.

- اصول و چگونگی تغذیه دام در مرتع را توضیح دهند.

- چگونگی تولید مثل دام در مرتع را بیان کنند.

- ویژگیهای بهداشت انفرادی دام در مرتع و بهداشت مرتع را دقیقاً ذکر کنند.

- در زمینه پیشگیری و کنترل بیماریهای دام در ارتباط با مرتع و کوچ روشهای

مناسب را توضیح دهند.

فرصتهای شغلی

کارآموزان پس از گذراندن دوره آموزشی «تربیت مرتعدار ماهر» قادر خواهند بود که

از فرصتهای شغلی زیر استفاده کنند:

۱- کسب درآمد بیشتر از طریق افزایش تولید علوفه مراتع در واحد سطح

۲- کاهش هزینه‌های تأمین علوفه مورد نیاز دام

۳- واگذاری اراضی مرتعی (دریافت پروانه مرتعداری) در صورت داشتن شرایط لازم

مخاطبین دوره (کارآموزان)

در دوره آموزشی «تربیت مرتعدادار ماهر» کارآموز به کسانی اطلاق می‌شود که حداقل شرایط ذیل را دارا باشند:

- ۱- مجریان طرحهای مرتعداداری
 - ۲- صاحبان پروانه مرتعداداری
 - ۳- دامدارانی که به نحوی جهت تعلیف دام از علوفه مراتع استفاده می‌کنند.
 - ۴- حداقل سواد خواندن و نوشتن داشته باشند.
 - ۵- حداقل دارای ۱۸ سال سن باشند.
- یادآوری ۱: اولویت شرکت با اعضاء تعاونیها و مجریان طرحهای مرتعداداری می‌باشد.
 - یادآوری ۲: تعداد کارآموزان برای تشکیل و برگزاری هر دوره باید حداقل ۱۵ و حداکثر ۲۰ نفر باشد.

مربیان دوره

- مربیان دوره آموزشی «تربیت مرتعدادار ماهر» کسانی هستند که:
- در بخش اجرایی مربوط به طرحهای مرتعداداری دارای حداقل ۲ سال تجربه مفید باشند.
 - از عهده تدریس محتوای آموزش علمی و عملی دوره برآیند و در این زمینه حداقل ۲ سال سابقه آموزش داشته باشند.
 - تحصیلات آنان حداقل در حد کارشناسی (لیسانس) باشد.
- یادآوری ۱: تشخیص صلاحیت علمی مربیان مذکور از طریق دستورالعملهای صادرشده از سوی دفتر آموزش روستاییان و یا تأیید دفتر فنی مرتع سازمان جنگلها و مراتع کشور و ادارات تابعه در سطح استان صورت می‌گیرد.
 - یادآوری ۲: برای تدریس در دوره اولویت با مربیانی است که دارای سوابق

تدریس بیشتر در زمینه طرحهای مرتعداداری می‌باشند.

● **یادآوری ۳:** برای تدریس دوره، حداقل استفاده از ۲ مربی به شرح زیر ضروری و الزامی است.

۱- کارشناس منابع طبیعی با گرایش مرتع برای تدریس محتوای نظری و

عملی دوره

۲- کارشناس دامپروری جهت تدریس پرورش و بهداشت دام

محتوای آموزشی دوره

محتوای آموزشی دوره «تربیت مرتعدادار ماهر»، مجموعاً ۶۰ ساعت است که ۲۶ ساعت آن به آموزش نظری و ۲۴ ساعت به آموزش عملی اختصاص دارد. در این دوره روزانه ۴ ساعت تدریس صورت می‌گیرد که مجموعاً طول دوره ۱۵ روز خواهد شد. محتوای آموزشی دوره به تفکیک محتوای نظری و نظری/عملی (توأم) به شرح زیر است:

۱- محتوای نظری دوره

محتوای نظری دوره مجموعاً ۱۶/۵ ساعت از دوره را به خود اختصاص داده است که شامل سرفصلهای زیر می‌باشد:

کلیات مرتعداداری شامل: تاریخچه مرتعداداری در ایران، وسعت مراتع ایران و تعاریف و اصطلاحات [دو ساعت]، شناسایی نقش و اهمیت مراتع شامل اهمیت مراتع از جنبه‌های اساسی آن [۱/۵ ساعت]، اصول مرتعداداری شامل: تعاریف [دو ساعت]، روش تعیین گرایش مرتع [نیم ساعت]، روشهای بهره‌برداری از مراتع شامل مدیریت مرتع به صورت طبیعی، روشهای مختلف چرای و انواع سیستمهای چرای یک ساعت و نیم، روشهای اصلاح و احیاء مراتع شامل: قرق و تبدیل دیمزارهای کم بازده به مراتع دست‌کاشت یک ساعت]، روشهای بیلاق و قشلاق و اقدامات لازم هنگام کوچ [دو ساعت]، نقش دولت در مدیریت مرتع شامل: برنامه‌ریزی و هدایت، حمایت، اعطاء وام و تسهیلات بانکی، اعتبارات، نهاده‌ها، بیمه

مراتع [دو ساعت]، اصول پرورش دام در مرتع شامل: انتخاب نوع و تعداد دام، مدیریت گله، تغذیه دام در مرتع، تولید مثل دام، بهداشت انفرادی دام، بهداشت مرتع، پیشگیری و کنترل بیماریهای دام در ارتباط با مرتع و کوچ [چهار ساعت].

۲- محتوای نظری و عملی (توأم)

محتوای نظری و عملی (توأم) دوره مجموعاً ۱۹/۵ ساعت نظری و ۲۴ ساعت عملی را به خود اختصاص داده است مطالب این بخش از محتوا هم باید به صورت نظری و هم عملی تدریس شود. سرفصلهای مزبور به شرح زیر است:

- شناسایی انواع مراتع شامل: مراتع بیلاقی و قشلاقی، مراتع میانبنده، مراتع اصلی، مراتع ثانوی، مراتع قرقشده، مراتع موقتی، مراتع غیرقابل استفاده، مراتع دستکاشت یا مصنوعی ان = ۲ ساعت و ع = یک ساعت*].

- اصول مرتعداری شامل: روشهای تغییر ظرفیت مرتع ان = ۲ ساعت و ع = یک ساعت]، روشهای تغییر وضعیت مرتع ان = دو ساعت و ع = چهار ساعت].

- شناسایی عوامل تخریب مراتع شامل: عدم تعادل دام و مرتع، چرای زودرس، تبدیل مراتع به دیمزار، بوته‌کنی جهت سوخت، آتش‌سوزی، آفات و امراض گیاهی، عدم وجود ثبات در بهره‌برداری ان = یک و نیم ساعت و ع = یک ساعت].

- روشهای اصلاح و احیاء مراتع شامل: کشت مستقیم گونه‌های مرتعی ان = یک ساعت و ع = چهار ساعت]، ذخیره نذولات آسمانی ان = یک ساعت و ع = یک ساعت]، تأمین آب در مرتع ان = یک و نیم ساعت و ع = دو ساعت].

- آشنایی با کاربرد ماشین‌آلات مرتعی ان = یک و نیم ساعت و ع = یک و نیم ساعت].

- جمع‌آوری و تولید بذور مرتعی شامل: روشهای جمع‌آوری بذر از مرتع، تولید بذر در مزرعه و شناسایی انواع بذور مرتعی ان = دو ساعت و ع = دو و نیم ساعت].

*. ن = نظری و ع = عملی

- تهیه طرح مرتعداری شامل بررسی پانزده مرحله تهیه طرح ان = پنج ساعت و = شش ساعت.

فضای آموزشی

فضای آموزشی (اعم از کلاس، کارگاه کار عملی، عرصه‌های مرتعی و ...) مورد نیاز این دوره باید از طریق مرکز آموزش روستاییان استان و یا شهرستان تأمین گردد. چنانچه استانی دارای مرکز آموزشی مجهز جهت اجرای این دوره نباشد، می‌بایست از مکانهای مشابه (بویژه مراکز آموزشی سازمان جنگلها و مراتع کشور در سطح استان) استفاده نماید.

● یادآوری: در هر صورت در زمینه فضای آموزشی دونکته حائز اهمیت است:

- فضای آموزشی باید با دستورالعملها و آئین‌نامه‌های دفتر آموزش روستاییان مطابقت داشته باشد.
- یکی از عوامل اساسی ارزیابی این دوره آموزشی کیفیت فضاهای آموزشی خواهد بود.

شرایط قبولی

- کارآموزانی پذیرفته شده نهایی شناخته می‌شوند که حائز شرایط ذیل باشند:
- ۱- میانگین نمرات درس عملی و نظری آنها از ۱۴ کمتر نباشد.
 - ۲- غیبت (موجه و غیرموجه) آنان از $\frac{1}{5}$ کل ساعات دوره بیشتر نباشد.

اعطای گواهینامه

به کارآموزانی که این دوره را با موفقیت بگذرانند توسط مدیریت ترویج و مشارکت مردمی استان گواهینامه مهارت اعطاء خواهد شد.

فهرست مهارت‌ها و تواناییهای کارآموزان (حیطه مهارتی و شناختی)

ردیف	عنوان	رتبه
۱۷	آشنایی با تعاریف و اصطلاحات مرتعداری	۱
۱۷	آشنایی با نقش و اهمیت مراتع	۲
۱۷	شناسایی انواع مراتع	۳
۱۸	آشنایی با اصول مرتعداری - توانایی تغییر ظرفیت و وضعیت مرتع با استفاده از روشهای مختلف	۴
۱۸	آشنایی با سیستمهای مدیریتی چرای دام	۵
۱۸	شناسایی عوامل تخریب مرتع	۶
۱۹	توانایی اصلاح و احیاء مراتع با بهره‌گیری از روشهای کشت مستقیم گونه‌های مرتعی، ذخیره‌سازی نزولات آسمانی با استفاده از روشهای مختلف آبخیزداری، انجام قرق و تبدیل دیمزارهای کم بازده به مراتع دشت کاشت.	۷
۱۹	آشنایی با اقدامات و پیش‌بینی‌های لازم به هنگام کوچ	۸
۲۰	آشنایی با کاربرد هر یک از ماشین آلات مرتعی	۹
۲۰	شناخت انواع بذور مرتعی و توانایی جمع‌آوری و تولید بذر در مرتع	۱۰
۲۰	آشنایی با پارامترهای یک طرح مرتعداری - توانایی تهیه طرح مرتعداری	۱۱
۲۱	شناخت حمایتها و تسهیلات دولتی در مدیریت مرتع	۱۲
۲۱	آشنایی با اصول پرورش دام در مرتع - شناخت بیماریهای رایج دام - توانایی پیشگیری و کنترل بیماریهای دام در ارتباط با مرتع و کوچ	۱۳

استاندارد مهارت و آموزشی: تربیت مرتعدار ماهر

رشته: مرتعداری

ردیف	عنوان توانایی و مطالب تئوری	عملیات کارگاهی		زمان		نام و مشخصات وسایل و تجهیزات
		تعداد	واحد	ساعت	روز	
۱	کلیات مرتعداری			۲		نخته وایت برد، مازیک، نمونه دفترچه پروانه چرا و طرح مرتعداری، جزوات آموزشی
۱-۱	تاریخچه مرتعداری در ایران					
۱-۲	وسعت مراتع ایران					
۱-۳	تعاریف اصطلاحات					
-	مرتع					
-	مرتعدار					
-	دامدار					
-	دامدار روستایی					
-	دامدار صنعتی					
-	دامدار عشایری					
-	واحد دامی					
-	حریم روستا					
-	پروانه چرا (پروانه مرتعداری)					
-	طرح مرتعداری					
-	تعاونی مرتعداری					
۲	نقش و اهمیت مراتع			۱/۵		نخته وایت برد و مازیک، فیلم آموزشی، جزوات آموزشی
۲-۱	اهمیت مراتع در تولید علوفه					
۲-۲	اهمیت مراتع در تولید محصولات فرعی					
۲-۳	اهمیت مراتع در حفظ حیات وحش					
۲-۴	اهمیت مراتع در تعدیل آب و هوا					
۲-۵	اهمیت مراتع در اشتغال زایی					
۲-۶	اهمیت مراتع در نفوذ پذیری خاک و افزایش تولید آب					
۲-۷	اهمیت مراتع در تولید اکسیژن و حفظ اکوسیستم					
۳	انواع مراتع			۲		بازدید از عرصه، فیلم آموزشی، اسلاید، عکس
۳-۱	مراتع بیلافی					
۳-۲	مراتع فشلافی					
۳-۳	مراتع میان بند					
۳-۴	مراتع اصلی					
۳-۵	مراتع ثانوی					
۳-۶	مراتع قرق شده					

استاندارد مهارت و آموزشی: تربیت مرتعدار ماهر

رشته: مرتعداری

نام و مشخصات وسایل و تجهیزات	زمان		عملیات کارگاهی	عنوان توانایی و مطالب تئوری	ردیف
	ساعت	دقیقه			
				مرانع موقتی، مرانع غیرقابل استفاده مرانع دست کاشت یا مصنوعی	۳-۷ ۳-۸ ۳-۹
تخته وایت برد، ماژیک، عکس، اورهد، فیلم آموزشی، اسلاید	۵	۶/۵	کار در عرصه مطابق راهنمای آموزش بازدید از عرصه	اصول مرتعداری تعاریف ظرفیت مرتع ظرفیت چرای مرتع برداشت مجاز ارزش رجحانی روشهای تغییر ظرفیت مرتع درجه بندی مرانع درجه ۱ (عالی) درجه ۲ (خوب) درجه ۳ (متوسط) درجه ۴ (فقیر) درجه ۵ (خیلی فقیر) روشهای تغییر وضعیت مرتع، روش گودوبین (۶ فاکتوری) روش ۴ فاکتوری روش تعیین گرایش مرتع	۴ ۴-۱ - - - - ۴-۲ - - - - - - - ۴-۳ - - ۴-۴
تخته وایت برد، ماژیک، جزوات آموزشی، اورهد اسلاید، عکس، فیلم آموزشی		۱/۵		روشهای بهره برداری از مرانع مدیریت مرتع بصورت طبیعی روشهای مختلف چرای دام سیستمهای چرای چرای تأخیری چرای متناوب چرای استراحتی چرای دائمی	۵ ۵-۱ ۵-۲ ۵-۳ - - - -
فیلم آموزشی، عکس، اسلاید، انواع	۱	۱/۵	بازدید از عرصه های	شناسایی عوامل تخریب مرانع عدم تعادل دام و مرتع	۶ ۶-۱

استاندارد مهارت و آموزشی: تربیت مرتعدار ماهر

رشته: مرتعداری

ردیف	عنوان توانایی و مطالب تئوری	زمان		عملیات کارگاهی	نام و مشخصات وسایل و تجهیزات
		ساعت	روز		
۶-۲	چرای زودرس			مرتعی تخریب شده	سموم آفتکش
۶-۳	تبدیل مراتع به دیمزار				
۶-۴	بوته کنی جهت سوخت				
۶-۵	آتش سوزی				
۶-۶	آفات و امراض گیاهی				
۶-۷	عدم وجود نبات در بهره برداری				
۷	روشهای اصلاح و احیاء مراتع	۴/۵	۷		
۷-۱	کشت مستقیم گونه های مرتعی				
-	بذر پاشی			بازدید از عرصه	دستگاه فاروئر سیمان، چوب، لوله های بتونی، آجر، دستگاه تلمبه
-	بوته کاری				
-	کبه کاری				
-	کود پاشی				
۷-۲	ذخیره نزولات آسمانی				
-	ایجاد چاله یا پینینگ				
-	ایجاد فارو				
-	ایجاد سدهای کوچک آبی، سطح عایق، آب انبار				
۷-۳	تأمین آب در مرتع				
-	چاه مالداري				
-	آبشخور بهداشتی				
-	تلمبه بادی				
-	احداث چاه افقی				
۷-۴	قرق			سیم خاردار	
۷-۵	تبدیل دیمزارهای کم بازده به مراتع دست کاشت				
۸	روشهای بیلاق و قشلاق و اقدامات لازم هنگام کوچ	۲			تخته وایت برد، ماژیک، اورهد، فیلم آموزشی عکس و اسلاید
۸-۱	انتخاب مسیر کوچ				
۸-۲	انتخاب زمان کوچ				
۸-۳	تعیین محل توقف در میان بند				
۸-۴	پیش بینی خوراک دام در مسیر				
۸-۵	نحوه صحیح خشک کردن علوفه				
۸-۶	نحوه صحیح نگهداری علوفه				

استاندارد مهارت و آموزشی : تربیت مرتعدار ماهر

رشته : مرتعداری

ردیف	عنوان توانایی و مطالب تئوری	عملیات کارگاهی		زمان		نام و مشخصات وسایل و تجهیزات
		ساعت	روز	ساعت	روز	
۹	آشنایی با کاربرد ماشین آلات مرتعی تراکتور نهرکن دیسک فاروئر کنتور سیدر غلطک انواع سمپاشها گاو آهن نهاد کار پیتر سیدر			۱/۵	۱/۵	فیلم آموزشی، اسلاید عکس انواع ماشین آلات مرتعی
۱۰	جمع آوری و تولید بذور مرتعی ۱۰-۱ روشهای جمع آوری بذر از مرتع ۱۰-۲ تولید بذر در مزرعه - عملیات کاشت - عملیات داشت - عملیات برداشت ۱۰-۳ شناسایی انواع بذور مرتعی			۲	۲/۵	کیسه نایلون، طناب، فرغون انواع بذور مرتعی
۱۱	تهیه طرح مرتعداری ۱۱-۱ تهیه خلاصه طرح ۱۱-۲ شناخت اوضاع طبیعی منطقه ۱۱-۳ بررسی موقعیت و مساحت ۱۱-۴ بررسی شرایط آب و هوایی - بارندگی - حرارت ۱۱-۵ بررسی وضعیت خاک منطقه ۱۱-۶ وضعیت توپوگرافی ۱۱-۷ وضعیت پوششی گیاهی طبیعی ۱۱-۸ وضعیت و گرایش مرتع ۱۱-۹ ظرفیت			۵	۶	تخته وایت برد مازیک کاغذ، مواد فیلم آموزشی، اسلاید باران سنج، شیب سنج ارتفاع سنج

استاندارد مهارت و آموزشی: تربیت مرتعدار ماهر

رشته: مرتعداری

ردیف	عنوان توانایی و مطالب تئوری	عملیات کارگاهی		نام و مشخصات وسایل و تجهیزات
		زمان	وسایل	
۱۱-۱۰	وضعیت آبی			
۱۱-۱۱	وضعیت تأمین علوفه			
۱۱-۱۲	عملیات اصلاحی پیشنهادی			
۱۱-۱۳	تأسیسات و ساختمانهای مورد نیاز			
۱۱-۱۴	مقایسه درآمدها و هزینه‌ها			
۱۱-۱۵	توجیه اقتصادی طرح			
۱۲	نقش دولت در مدیریت مرتع	۲		وایت‌برد ماژیک فیلم آموزشی جزوات آموزشی
۱۲-۱	برنامه ریزی و هدایت			
۱۲-۲	حمایت			
۱۲-۳	اعطاء وام و تسهیلات بانکی			
۱۲-۴	اعتبارات			
۱۲-۵	نهادها			
۱۲-۶	بیمه مراتع			
۱۳	اصول پرورش دام در مرتع	۴		وایت‌برد ماژیک جزوات آموزشی اسلاید فیلم
۱۳-۱	انتخاب نوع و تعداد دام با توجه به وضعیت مرتع			
۱۳-۲	مدیریت گله			
۱۳-۳	تغذیه دام در مرتع			
۱۳-۴	تولید مثل دام در مرتع			
۱۳-۵	بهداشت انفرادی دام در مرتع			
۱۳-۶	بهداشت مرتع			
۱۳-۷	پیشگیری و کنترل بیماریهای دام در ارتباط با مرتع و کوچ			
	جمع	۲۴	۳۶	

کد:

ضمیمه

کد:

پرسشنامه نظرخواهی از استاندارد آموزشی

بخش اول: ویژه مربیان آموزشی

مربی گرامی، پرسشنامه حاضر بمنظور گردآوری نظرات شما جهت بهبود شرایط آموزشی و اصلاح استانداردهای آموزشی تهیه شده است لطفاً با ارائه پاسخ دقیق ما را در جهت اصلاح کاستی‌های یاری نمائید.

مشخصات مربی:

مدرک تحصیلی
 عضو جهاد
 غیر عضو جهاد

سابقه تدریس $\frac{\text{داخل جهاد} = \text{سال} \quad \square \quad \text{ماه} \quad \square}{\text{خارج از جهاد} = \text{سال} \quad \square \quad \text{ماه} \quad \square}$ شهرستان محل خدمت:

۱- آیا مدت زمان پیش‌بینی شده در استاندارد برای ارائه سرفصلهای درسی مناسب است؟

بله خیر در صورتیکه پاسخ منفی است موارد دیگری که بنظرتان می‌رسد بنویسید.

.....
.....

۲- آیا شروط پیشنهاد شده در استاندارد جهت شرکت کارآموزان مناسب و مقتضی بود؟

بله خیر در صورتیکه پاسخ منفی است موارد دیگری که بنظرتان می‌رسد مرقوم فرمایید.

.....
.....

۳- بنظر شما آیا فرصتهای شغلی پیشنهاد شده در استاندارد مناسب است؟

بله خیر در صورتیکه پاسخ منفی است موارد دیگری که بنظرتان می‌رسد بیان فرمایید.

.....
.....

کد:

۴- بنظر شما آیا موارد و عناوین غیر ضروری در استاندارد (جدول مهارت و آموزشی) ملاحظه می شود؟

در صورتیکه پاسخ مثبت است ضمن بیان دلایل، شماره ردیف عناوین مذکور را ذکر نمایید. بله خیر

شماره ردیف	دلایل

۵- بنظر شما آیا در استاندارد واژه و اصطلاح غلط و یا دشوار و غیر مرسوم مشاهده می شود؟

در صورتیکه پاسخ مثبت است واژه پیشنهادی را ارائه نمایید. بله خیر

شماره ردیف	واژه یا مفهوم نادرست	واژه یا مفهوم اصلاحی و پیشنهادی

۶- بطور کلی آیا در استاندارد جدول مهارت و آموزشی ضرورت دارد تغییرات (موردی - اساسی) انجام شود؟

در صورتیکه پاسخ مثبت است نظر تان را در جدول ذیل بنویسید. بله خیر

ردیف	عنوان توانایی و مطالب تئوری	کارگاه آموزشی	زمان		وسایل و تجهیزات
			نظری	عملی	

۷- آیا شرایط مربوط به میزان تجربه و تحصیلات مربیان برای تدریس در دوره آموزشی مناسب است؟

در صورتیکه پاسخ منفی است موارد دیگر را مرقوم فرمایید. بله خیر

.....

۸- در صورتیکه نظرات و پیشنهاداتی دارید که می تواند ما را در بهبود برنامه های آموزشی کمک و یاری

نماید آنرا مرقوم فرمایید.

.....

آدرس: لطفاً پس از پاسخ به سئوالات، پرسشنامه را در اختیار مجری قرار دهید.

پرسشنامه نظرخواهی از استاندارد آموزشی

بخش دوم: ویژه کارآموزان دوره

کارآموز محترم پرسشنامه حاضر بمنظور گردآوری نظرات شما جهت بهبود شرایط آموزشی و اصلاح استانداردهای آموزشی تهیه شده است لطفاً با ارائه پاسخ دقیق ما را در جهت اصلاح کاستی‌ها یاری نمائید.

مشخصات:

میزان سواد: شغل:
شهرستان یا روستای محل زندگی:

۱- تا چه حد مطالبی را که در طول این دوره، آموزش داده شد قبلاً می‌دانستید؟

کم متوسط زیاد خیلی زیاد

۲- موضوعات و مطالبی که در طول این دوره آموزش داده شد، تا چه اندازه درارتباط با مسائل شغلتان بوده است؟

کم متوسط زیاد خیلی زیاد

۳- بنظر شما آیا وسایل و ابزار آموزشی بکارگرفته شده در طول دوره، کافی و مناسب بوده است؟

بله خیر

۴- آیا ساعات مربوط به انجام آموزشهای عملی برای یادگیری شما کافی بوده است؟

بله خیر

۵- آیا در طول این دوره، بازدید علمی داشته‌اید؟

بله خیر

در صورتیکه پاسخ مثبت است، لطفاً بفرمایید این بازدید برای شما تا چه اندازه مفید بود.

کم متوسط زیاد خیلی زیاد

کد :

۶- اگر جهادسازندگی دوره دیگری را در ارتباط با شغلتان برگزار نماید آیا شما مایل هستید در آن دوره

خیر

بله

شرکت کنید؟

۷- در صورتیکه پیشنهاد یا انتقادی در مورد اجرای دوره دارید آنرا بنویسید.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

لطفاً بعد از اینکه سئوالات را پاسخ دادید، پرسشنامه را در اختیار مجری دوره قرار دهید.

کد:

پرسشنامه نظرخواهی از استاندارد آموزشی

بخش سوم: ویژه مجریان آموزشی

مجری محترم پرسشنامه حاضر بمنظور گردآوری نظرات شما جهت بهبود شرایط آموزشی و اصلاح استانداردهای آموزشی تهیه شده است لطفاً با ارائه پاسخ دقیق ما را در جهت اصلاح کاستی‌های یاری نمائید.

مشخصات مجری:

مدرک تحصیلی: رشته تحصیلی:

مسئولیت: شهرستان محل خدمت:

۱ - بنظر شما میزان استقبال روستاییان، بهره‌برداران و تولیدکنندگان جهت ثبت نام در این دوره تا چه حد است؟

کم متوسط زیاد خیلی زیاد

در هر صورت دلایل آنرا مرقوم فرمایید.

.....
.....

۲ - بنظر شما آیا شرایط شرکت در دوره و مشخصات کارآموزان در استاندارد مناسب است؟

خیر بله

در صورتیکه پاسخ منفی است مواردی که باید اضافه و یا حذف شود، بنویسید.

.....
.....

کد:

۳- بنظر شما آیا وسایل و تجهیزات آموزشی پیش‌بینی شده در استاندارد قابل دسترسی بوده است؟

بله خیر

در صورتیکه پاسخ منفی است مواردی که باید مورد توجه برنامه‌ریزان آموزشی قرار گیرد را ذکر نمایید.

.....

.....

۴- بنظر شما آیا مشخصات کادر آموزشی (مربیان) پیش‌بینی شده در استاندارد مناسب است؟

بله خیر

در صورتیکه پاسخ منفی است دلایل آنرا بیان نمایید.

.....

.....

۵- لطفاً بفرمایید برای اجرای این دوره با چه مشکلاتی مواجه بودید؟

.....

.....

.....

۶- چنانچه پیشنهاد یا انتقادی در مورد هر یک از عناوین مندرج در استاندارد دارید مرقوم نمایید.

.....

.....

.....

لطفاً بعد از تکمیل پرسشنامه آنرا به مدیریت ترویج و مشارکت مردمی (اداره آموزش روستاییان)

عودت فرمایید.